

Asia: VN/5137/2022-OM-229

Ehdotus uudeksi valmiuslaiksi; työryhmän mietintö

1 luku. Yleiset säännökset

1 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

2 luku. Varautumisvelvollisuus

Yleisen varautumisvelvollisuuden organisatorista soveltamisalaa (6 §:n 1 mom.) koskevat huomiot:

-

Yleisen varautumisvelvollisuuden aineellista sisältöä (6-8 §) koskevat huomiot:

Myös useissa muissa lausunnoissa esiin tuotu varautumisen ja valmiuden harjoittelun tarpeellisuus, sekä viranomaisen velvoittaminen harjoittelemaan yhteiskunnan toimintojen kannalta kriittisten toimijoiden ja yritysten kanssa, olisivat tärkeä lisä yleistä varautumisen ja valmiuden ylläpitoa, ja näin ollen tarpeellinen asia laissa huomioitavaksi.

Muut 2 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

3. luku Poikkeusoloista ja lisätoimivaltuuksien käyttöönotosta päättäminen

Poikkeusolojen edellytyksiä (11 §, vrt. nyk. poikkeusolojen määritelmä) koskevat huomiot:

-

Poikkeusolojen alkamista ja päättymistä koskevaa päätöksentekoa (12 ja 21 §) koskevat huomiot:

Kokonaisuutena, on erityisen hyvä asia, että Valmiuslakia ollaan päivittämässä vastaamaan tämän päivän turvallisuusympäristöön ja -uhkiin. On kuitenkin hyvin tärkeää, että poikkeusolojen edellytykset ovat varmasti riittävän tiukasti määritelty. Kyseessä on kuitenkin hyvin merkittävä puuttuminen ihmisten, yritysten ja markkinoiden toimintaan, eikä siihen ei saa ryhtyä liian kevein perustein.

Lisätoimivaltuuksien käyttöönottonen menettelyä (13-20 §) koskevat huomiot:

-

Valtioneuvoston erityisiä seurantavelvollisuuksia (22 ja 23 §) koskevat huomiot:

-

4 luku. Poikkeusolojen hallinnan ohjaus ja hallinnon erityisjärjestelyt

4 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Uudessa lakiluonnoksessa keskitytään paljolti lisäämään viranomaisen toimivaltuuksia ja määräysvaltaa poikkeusoloissa. Tämä toki on varmasti tarpeellista yhteiskunnan kriittisten toimintojen varmistamiseksi, mutta keinovalikoimassa tulisi olla myös sääntelyä poikkeusoloissa keventäviä toimia, jotka vapauttaisivat resursseja yhteiskunnan välttämättömien toimintojen ylläpidon varmistamiseksi. Tällaiseksi voitaisiin lukea mm. polttoöljyn salliminen jollain menettelyllä käytettäväksi liikennepolttoaineena. Tämä aihe on usein mm. HVO:n tilaisuuksissa keskusteltu ja tarpeellisenä nähty toimi, jolla voitaisiin varmistaa resursseja esimerkiksi kriittiseen viankorjaukseen polttoainepulan tai -säännöstelyn aikana.

On myös huomautettava, että vaikka poikkeusolojen vallitessa on viranomaisen valtuuksien kasvattaminen ymmärrettävä keino yhteiskunnan kriittisten toimintojen ylläpitämiseksi, jäävät niiden, kuten esimerkiksi energiantuotannon velvoittava ohjaaminen, käytännöt ja konkretia määrittämättä. Mikäli määrittely laissa tapahtuu hyvin ylätasolla, tulisi muuta kautta varmistua siitä, että yrityksillä ja muilla toimijoilla on ymmärrys poikkeusolojen käytännöistä.

5 luku. Lisätoimivaltuuksien käyttöperiaatteet ja soveltamista koskevat yleiset säännökset

5 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

6 luku. Hallinnon järjestäminen ja valtion taloudenhoito

6 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

7 luku. Työvoiman saatavuuden turvaaminen

7 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

8 luku. Työvelvollisuus

8 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

9 luku. Sotilaallisen puolustusvalmiuden turvaaminen

9 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

10 luku. Liikkumisen ja oleskelun rajoittaminen sekä väestön siirtäminen

10 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

11 luku. Otto-oikeudet ja palvelujen suorittamisvelvollisuus

11 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

12 luku. Väestön välttämättömän toimeentulon turvaaminen ja sosiaaliturvan muutokset

12 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

13 luku. Välttämättömien hyödykkeiden ja palvelujen saatavuuden turvaaminen

13 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

14 luku. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä koulutuksen turvaaminen

14 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

15 luku. Asumisen järjestäminen

15 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

16 luku. Rahoitusmarkkinoiden ja vakuutusmarkkinoiden turvaaminen

16 luvun (pl. 110 §) säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 1 kohtaa (vientikielto) koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 2 kohtaa (tuontikielto) koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 3 kohtaa (tiettyjen taloudellisten toimien kielto) koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 4 kohtaa (kotiuttamisvelvollisuus) koskevat huomiot:

-

110 §:n 2-5 momenttia koskevat huomiot:

-

17 luku. Energia-, vesi- ja jätehuollon turvaaminen

17 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Vaikka on hyvä pyrkiä löytämään uusiakin ratkaisuja säännöstelyyn mahdollisessa sähköpulatilanteessa, on todettava, että sähkön säännöstelyn toteuttaminen energiakiintiöperustaisesti on teknisesti haastavaa, eikä verkkoyhtiöillä ole tähän nykyisellään valmiuksia. Sen sijaan Savon Voima Verkko kannattaa tehoon ja sen rajoittamiseen perustuvaa säännöstelyä, jonka toteutus on jo tällä hetkellä pääsääntöisesti mahdollista.

Näemme hyvänä asiana, että velvoitteita annetaan suoraan asiakkaille säätää ja säännöstellä kaukolämmön käyttöään. Kaukolämpöyhtiöllä on rajalliset resurssit sekä tekniset mahdollisuudet rajoittaa laajan kiinteistömassan lämmönkäyttöä yhtäaikaaisesti, koska tämä vaatisi kiinteistökohtaisia toimenpiteitä. Lämpöyhtiön toteuttama säännöstely kiinteistökohtaisesti vaatisi investointeja kiinteistökohtaisiin lämmönjakolaitteisiin ja tämä aiheuttaisi kohtuuttomia lisäkustannuksia. Velvoitteet asiakkaalle ovat kuitenkin laajat ja näiden käytännön toteutuksesta on hyvä varmistua. Myös edellä mainituista syistä johtuen kaukolämpöyhtiölle mahdollisesti tulevat vaatimukset voivat olla haastavia tilanteissa, joissa asiakas ei noudattaisi säännöstelyä.

18 luku. Välttämättömien viestintä- ja postipalveluiden turvaaminen

18 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

19 luku. Ruoantuotannon turvaaminen

19 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

20 luku. Välttämättömän rakentamisen turvaaminen

20 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

III osaa koskevat yleiset kysymykset

Toimivaltuusosan rakennetta ja toimivaltuuksien sääntelytapaa koskevat yleiset huomiot:

-

Mahdolliset muut koko toimivaltuusosaa koskevat huomiot:

-

21 luku. Lisätoimivaltuuksien täytäntöönpanoa koskevat yleiset säännökset

21 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

22 luku. Lisätoimivaltuuksien täytäntöönpanoa koskevat erityiset säännökset

22 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

23 luku. Korvaukset

23 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

24 luku ja rikoslain muuttamista koskeva lakiehdotus. Rangaistussäännökset

Valmiuslain 24 luvun ja rikoslain muuttamista koskevan lakiehdotuksen (2. lakiehdotus) säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

25 luku. Muutoksenhaku

25 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

HE-luonnoksen yleisperustelut

Vaikutusten arviointia koskevat huomiot:

-

Säätämisyjärjestysperusteluja koskevat huomiot:

-

Muut HE-luonnoksen perusteluja koskevat huomiot:

-

Työryhmän mietintö

Uudistuksen tarpeellisuutta ja sen keskeisiä ratkaisuja koskevat yleiset kannanotot:

-

Muut työryhmän mietintöä koskevat yleiset huomiot:

-

Räsänen Juha
Savon Voima Oyj - Savon Voima Verkko Oy